

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 14 november 2022
(OR. en)

14718/22

ENV 1152
JAI 1459
CRIMORG 159
RELEX 1522
DEVGEN 204
COMER 137
EUROJUST 97
ENFOPOL 554
ENFOCUSTOM 165

BEGELEIDENDE NOTA

---

van:	de secretaris-generaal van de Europese Commissie, ondertekend door mevrouw Martine DEPREZ, directeur
ingekomen:	9 november 2022
aan:	mevrouw Thérèse BLANCHET, secretaris-generaal van de Raad van de Europese Unie
nr. Comdoc.:	COM(2022) 581 final
Betreft:	MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ VAN DE REGIO'S Herziening van het actieplan van de EU tegen de illegale handel in wilde dieren en planten

---

Hierbij gaat voor de delegaties document COM(2022) 581 final.

Bijlage: COM(2022) 581 final

Brussel, 9.11.2022
COM(2022) 581 final

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE
RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ
VAN DE REGIO'S**

**Herziening van het actieplan van de EU tegen de illegale handel in wilde dieren en
planten**

{SWD(2022) 354 final} - {SWD(2022) 355 final}

Herziening van het actieplan van de EU tegen de illegale handel in wilde dieren en planten

Achtergrond

In december 2022 breekt een kritiek moment aan voor het behoud van de mondiale biodiversiteit. Dan komen de ondertekenaars van het Verdrag inzake biologische diversiteit (het “Biodiversiteitsverdrag”) in Montreal bijeen voor de afsluiting van de 15e Conferentie van de Partijen bij het Biodiversiteitsverdrag. De ondertekenaars zullen tijdens de bijeenkomst proberen vorm te geven aan de wereldwijde inspanningen voor het vaststellen en uitvoeren van maatregelen om de voortdurende vernietiging van de biodiversiteit een halt toe te roepen en terug te draaien. Een maand eerder komen de partijen bij de Overeenkomst inzake de internationale handel in bedreigde in het wild levende dier- en plantensoorten (Cites) in Panama bijeen om de maatregelen te evalueren die moeten voorkomen dat de internationale handel in wilde dieren en planten een bedreiging vormt voor het voortbestaan van de soorten.

De strijd tegen de illegale handel in wilde dieren en planten is een cruciaal onderdeel van de inspanningen om het verlies aan biodiversiteit een halt toe te roepen. Zoals benadrukt door het intergouvernamenteel platform voor biodiversiteit en ecosysteemdiensten, is duurzaam gebruik van in het wild levende dieren en planten van essentieel belang om te voldoen aan de behoeften van de huidige en toekomstige generaties. Het duurzaam gebruik van in het wild levende dieren en planten kan het ontstaan van nieuwe pandemieën helpen voorkomen, de lokale en inheemse bevolking in staat stellen op duurzame wijze in hun levensonderhoud te voorzien, en bijdragen tot herstel en instandhouding van de biodiversiteit. Daarentegen vormt de illegale of ondoeltreffend gereguleerde handel in wilde soorten een bedreiging voor dit duurzaam gebruik¹.

In het mondiale biodiversiteitskader voor de periode na 2020, dat in december tijdens de 15e Conferentie van de Partijen bij het Biodiversiteitsverdrag moet worden goedgekeurd, zullen naar verwachting concrete doelstellingen en streefcijfers worden vastgesteld om ervoor te zorgen dat de oogst en het gebruik van en de handel in wilde terrestrische, zoetwater- en mariene soorten legaal en duurzaam is. Dit geactualiseerde actieplan is erop gericht bij te dragen tot de volledige uitvoering van deze verbintenis door de Europese Unie en haar lidstaten.

De illegale handel in wilde dieren en planten is nog altijd een ernstig en wijdverbreid probleem. Volgens het World Wildlife Crime Report 2020 van het VN-Bureau voor drugs- en misdaadbestrijding is geen enkel land ter wereld onaangetast door de illegale handel in wilde dieren en planten, waarbij een grote verscheidenheid aan soorten betrokken is, van palingen tot schubdieren tot rozenhout². Wereldwijd is het aantal door de autoriteiten in beslag genomen verhandelde in het wild levende dieren en planten sinds het begin van de COVID-19-pandemie afgenomen³, maar er zijn geen aanwijzingen dat de handel zelf aan banden wordt gelegd.

---

¹ IPBES, *Samenvatting voor beleidsmakers van de thematische beoordeling van het duurzaam gebruik van wilde soorten van het intergouvernamenteel platform voor biodiversiteit en ecosysteemdiensten* (2022).

² UNODC, *World Wildlife Crime Report*, 2020.

³ TRAFFIC, *An overview of seizures of CITES-listed wildlife in the EU in 2020*, 2022.

De illegale handel in soorten is een van de oorzaken van het wereldwijde verlies aan biodiversiteit⁴. De illegale exploitatie van soorten kan de wilde populaties sterk verzwakken en in sommige gevallen tot uitsterven brengen⁵. Ook soorten die niet rechtstreeks worden verhandeld, kunnen worden aangetast, bijvoorbeeld als bijvangst of door uitputting van de habitat. Het illegaal verwijderen van cruciale soorten uit ecosystemen kan ook een kettingreactie teweegbrengen, waarbij ecosysteemdiensten worden aangetast, belangrijke koolstofputten worden vernietigd en de gezondheid en het evenwicht van land en water worden verstoord⁶. Bovendien kan het vrijlaten van verhandelde uitheemse soorten in het wild in de bestemmingslanden de lokale habitat verstoren, met mogelijk verwoestende gevolgen voor inheemse soorten.

De illegale handel in wilde dieren en planten heeft ook **zeer destructieve sociaaleconomische gevolgen**. De grootschalige illegale handel in wilde dieren kan leiden tot een verhoogd risico op de overdracht van zoönotische ziekten (d.w.z. ziekten die hun oorsprong vinden in dieren en vervolgens leiden tot besmetting van mensen), met mogelijk verwoestende gevolgen voor de volksgezondheid. De vernietiging van ecosystemen door stroperij en illegale handel **berooft lokale gemeenschappen vaak van legale en duurzame bronnen van inkomsten**. Deze legale en duurzame bronnen van inkomsten omvatten natuurtoerisme, zorgvuldig beheerde trofeejacht en duurzame handel in wilde dieren en planten. Een zorgvuldig beheerde handel in wilde dieren en planten kan het behoud van soorten actief ten goede komen en de lokale gemeenschappen ertoe aanzetten de wilde dieren en planten in hun omgeving te beschermen, waarbij zij tegelijkertijd in hun levensonderhoud kunnen voorzien. De **illegale handel in wilde dieren en planten is echter economisch zeer lucratief**. De aantrekkingskracht van de illegale handel in wilde dieren en planten vormt vanwege het lage risico en de hoge beloning van het misdrijf een ernstige bedreiging voor de openbare veiligheid. Bovendien worden de rechtsstaat en de legitieme instellingen ondermijnd. De illegale handel in wilde dieren en planten profiteert van en draagt bij tot corruptie en vormt tegelijkertijd een voedingsbodem voor verdere criminele activiteiten⁷. Er zijn duidelijke aanwijzingen voor **banden tussen de illegale handel in wilde dieren en planten, de georganiseerde misdaad (waaronder wapenhandel) en terrorisme**⁸.

Een sleutelrol voor de EU

De EU vervult een spilfunctie in de wereldwijde illegale handel in wilde dieren en planten⁹ en moet een sleutelrol spelen in de bestrijding ervan. De gerapporteerde **waarde van de illegale handel in wilde dieren en planten in de EU bedroeg in 2019 ten minste 4,7 miljoen EUR**, maar lag waarschijnlijk veel hoger¹⁰.

De EU bevindt zich daarom wereldwijd in een goede positie om het voortouw te nemen in de strijd tegen de illegale handel in wilde dieren en planten. De EU-verordeningen inzake de handel in wilde dieren en planten bieden de mogelijkheid om bij de bescherming van bedreigde soorten tegen niet-duurzame exploitatie verder te gaan dan de Overeenkomst

---

⁴ IPBES, *Samenvatting voor beleidsmakers van de wereldwijde beoordeling van biodiversiteit en ecosysteemdiensten van het intergouvernementeel platform voor biodiversiteit en ecosysteemdiensten*, IPBES-secretariaat, Bonn, Duitsland, 2019.

⁵ Maxwell, S. et al., Biodiversity: the ravages of guns, nets and bulldozers, *Nature*, 536, blz. 143-145, 2016.

⁶ UNODC, *Global Programme for Combating Wildlife and Forest Crime, Annual Report*, 2021.

⁷ Europese Commissie, directoraat-generaal Internationale Samenwerking en Ontwikkeling, *Study on the interaction between security and wildlife conservation in sub-Saharan Africa: summary report*, Europese Commissie, 2019.

⁸ UNODC, *World Wildlife Crime Report*, 2020.

⁹ Europol, *Environmental Crime in the age of Climate Change*, 2022.

¹⁰ TRAFFIC, *Overview of seizures of CITES-listing wildlife in the European Union, January 2019 to December 2019*, 2020.

inzake de internationale handel in bedreigde in het wild levende dier- en plantensoorten (Cites). Zo worden in de huidige EU-regels inzake de trofeejacht de vergunningsverplichtingen uitgebreid tot soorten die niet op de strengste Cites-lijst staan en wordt het toezicht op die soorten verscherpt.

De EU kan voortbouwen op haar ruime ervaring op het gebied van de bestrijding van de illegale handel in wilde dieren en planten

Het nieuwe actieplan bouwt voort op het vorige actieplan van de EU tegen de illegale handel in wilde dieren en planten (2016-2020)¹¹. Uit de evaluatie van het actieplan van 2016 bleek dat de illegale handel in wilde dieren en planten sinds 2016 hoger op de agenda staat als een prioritaire kwestie bij een groot aantal beleidsmakers, wetshandhavingsinstanties en belanghebbenden in de EU en wereldwijd. De EU en haar lidstaten hebben nu de handhavingsmaatregelen opgevoerd, bijvoorbeeld door intensiever grensoverschrijdend onderzoek met de actieve betrokkenheid van Europol, Eurojust en wetshandhavingsinstanties. Dit heeft geleid tot meer inbeslagnemingen en vervolgingen, onder meer door de activiteiten van het Europees multidisciplinair platform tegen criminaliteitsdreiging (Empact). Bovendien heeft de Europese Commissie haar steun aan en samenwerking met de betrokken nationale autoriteiten en Europese netwerken van handhavingsfunctionarissen bij de aanpak van milieucriminaliteit opgevoerd. Daarnaast heeft de Commissie een voorstel goedgekeurd voor een nieuwe EU-richtlijn ter bestrijding van milieucriminaliteit.

Voorts heeft de EU in multilaterale fora, met name in het kader van Cites, het voortouw genomen bij acties tegen de illegale handel in wilde dieren en planten. Met het oog op de nakoming van de verbintenis van de EU om wereldwijd actiever op te treden tegen olifantenstroperij en ivoorhandel, heeft de EU haar regels aangepast om een einde te maken aan de meeste vormen van ivoorhandel in de EU.

Ook de diplomatieke netwerken van de EU en de lidstaten zijn ingezet en actief betrokken bij bilaterale en regionale dialogen. Tot slot heeft de EU sinds 2016 aanzienlijke financiering verstrekt voor capaciteitsopbouw en internationale actie tegen de illegale handel in wilde dieren en planten, onder meer voor: i) het pleiten voor de betrokkenheid van lokale gemeenschappen in herkomstlanden van de illegale handel in wilde dieren en planten; en ii) het verschaffen van alternatieve bestaansmiddelen en alternatieve inkomstenbronnen aan deze lokale gemeenschappen.

Blijvende uitdagingen en nieuwe kansen

Ondanks deze inspanningen vormt de illegale handel in wilde dieren en planten, in combinatie met klimaatverandering en aantasting van het milieu, nog steeds een zware belasting voor de wilde dieren en planten en voor de bestaansmiddelen en veiligheid van de mensen. Zowel de handelsroutes als de verhandelde soorten zijn in de loop der tijd veranderd. Bovendien hebben het toegenomen **gebruik van onlineplatforms voor de illegale handel in wilde dieren en planten** en het daarmee samenhangende **gebruik van pakketdiensten** gezorgd voor nieuwe uitdagingen bij het opsporen en onderzoeken van dit soort criminaliteit, waarvoor nieuwe oplossingen en meer middelen nodig zijn. De toename van de inbeslagnemingen van verhandelde in het wild levende dieren en planten in de EU sinds 2016 heeft zich niet vertaald in een evenredige toename van het aantal vervolgingen en veroordelingen. Een gebrek aan gespecialiseerd personeel, middelen en opleiding in veel

---

¹¹ Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's — Actieplan van de EU tegen de illegale handel in wilde dieren en planten (COM(2016) 87 final).

lidstaten en derde landen blijft een groot probleem. De samenwerking kan ook worden verbeterd: i) binnen EU-lidstaten; ii) tussen EU-lidstaten; iii) tussen de EU en derde landen; en iv) met belanghebbenden en het maatschappelijk middenveld.

Volgende stappen

Dit herziene actieplan moet richting geven aan het EU-optreden tegen de illegale handel in wilde dieren en planten in de periode tot 2027. Uitgaande van het actieplan van 2016 wordt ernaar gestreefd de **huidige uitdagingen op een alomvattende manier aan te pakken**. Het actieplan is weliswaar gericht op de illegale handel in wilde dieren en planten, maar er worden ook de nodige verbanden gelegd met de EU-verordeningen inzake de handel in wilde dieren en planten en andere desbetreffende beleidsterreinen.

De bestrijding van de illegale handel in wilde dieren en planten vereist een brede aanpak en een reeks maatregelen op het raakvlak van de handel in wilde dieren en planten en het bredere beleid inzake het behoud van wilde dieren en planten, allemaal met het doel alleen duurzame handel in wilde dieren en planten mogelijk te maken.

Het actieplan is opgebouwd rond de volgende vier belangrijke prioriteiten.

- Prioriteit 1: de illegale handel in wilde dieren en planten voorkomen en de onderliggende oorzaken ervan aanpakken**
- Prioriteit 2: het juridisch en beleidskader tegen de illegale handel in wilde dieren en planten versterken**
- Prioriteit 3: handhaven van de regelgeving en het beleid voor een doeltreffende strijd tegen de illegale handel in wilde dieren en planten**
- Prioriteit 4: het wereldwijd partnerschap tussen herkomst-, afzet- en doorvoerlanden versterken in de strijd tegen de illegale handel in wilde dieren en planten**

Elke prioriteit heeft meerdere doelstellingen en voor elk van de doelstellingen is een aantal acties vastgesteld. Deze acties zijn echter niet limitatief en kunnen worden aangevuld met andere maatregelen. De doelstellingen en bijbehorende acties worden beschreven in de bijlage.

Aan de hand van deze prioriteiten wordt/worden in het nieuwe actieplan:

- de nadruk gelegd op **samenwerking en coördinatie tussen verschillende instanties** om criminaliteit op het gebied van in het wild levende dieren en planten effectief te voorkomen, op te sporen, te vervolgen en te bestraffen¹². In het kader van het actieplan wordt **de samenwerking versterkt: i) tussen de wetshandhavinginstanties van de EU-lidstaten; en ii) tussen de EU, haar lidstaten en derde landen.**
- de lidstaten van de EU en derde landen aangemoedigd de illegale handel in wilde dieren en planten te behandelen als een ernstig misdrijf **en capaciteit en specialisatie**

---

¹² Deze behoefte aan samenwerking en coördinatie geldt onder meer voor: Cites-beheersinstanties; handhavings- en wetenschappelijke autoriteiten; douane-expediteurs; de politie; openbaar aanklagers; de rechterlijke macht; gezondheidsautoriteiten; dierenwelzijn- en veterinaire autoriteiten; financiële-inlichtingeneenheden; ministeries van Buitenlandse Zaken; en diplomatieke missies.

in de gehele handhavingsketen op te bouwen, zodat evenredige en afschrikkende sancties de norm worden.

- **nagegaan wat de noodzaak, de meerwaarde en de haalbaarheid is van nieuwe wetgevings- en beleidsinitiatieven** om ervoor te zorgen dat het optreden van de EU tegen de illegale handel in wilde dieren en planten voldoende krachtig blijft en in verhouding staat tot de dreiging die uitgaat van de illegale handel in wilde dieren en planten.
- **het momentum van de aanneming van de wet inzake digitale diensten ingezet ter versterking van het optreden tegen de illegale onlinehandel in wilde dieren en planten.** De illegale onlinehandel in wilde dieren en planten is de afgelopen jaren snel gegroeid, waardoor het voor criminelen gemakkelijker is geworden om met minder risico en op een grotere markt te opereren. De toename van de e-commerce heeft de afgelopen jaren geleid tot een toename van het internationale pakketverkeer. Met de aanneming van de wet inzake digitale diensten krijgen de autoriteiten van de EU en de lidstaten nieuwe instrumenten in handen voor het aanpakken van de uitdagingen in verband met de onlinehandel, onder meer in wilde dieren en planten. Daarbij worden de vaardigheden en capaciteiten van wetshandhavings-, douane- en andere betrokken autoriteiten versterkt. Daarbij wordt de samenwerking met de particuliere sector aangemoedigd, zoals de samenwerking in het kader van de Coalition to End Wildlife Trafficking Online¹³ of het ROUTES-partnerschap¹⁴. Nieuwe instrumenten worden ontwikkeld om toezicht te houden op de legale handel in wilde dieren en planten en om criminaliteit op het gebied van in het wild levende dieren en planten op te sporen en te onderzoeken. Deze instrumenten zijn onder meer **databanken, mobiele apps, scanners** enz.
- de illegale handel in wilde dieren en planten nog altijd als een mondiale kwestie behandeld, waarbij wordt gezorgd voor internationale samenwerking en **samenhang tussen maatregelen tegen de illegale handel in wilde dieren en planten binnen de EU en steun voor maatregelen tegen de illegale handel in wilde dieren en planten wereldwijd.** De samenwerking met derde landen wordt versterkt via bilaterale uitwisselingen, regionale netwerken, handhavingsnetwerken, handelsovereenkomsten en multilaterale programma's.
- de **transparantie** van de EU-besluitvorming vergroot en sterkere partnerschappen bevordert tussen de EU en haar lidstaten enerzijds en niet-gouvernementele organisaties, internationale organisaties en de particuliere sector anderzijds. De bijdrage van niet-gouvernementele organisaties, internationale organisaties en de particuliere sector aan de bestrijding van criminaliteit op het gebied van in het wild levende dieren en planten wordt erkend en vergemakkelijkt, onder meer door hen te betrekken bij de beleidsbesprekingen¹⁵.

---

¹³ Zie de Coalition to End Wildlife Trafficking Online.

¹⁴ Zie Welcome to Reducing Opportunities for Unlawful Transport of Endangered Species (routespartnership.org).

¹⁵ Alle hier beschreven punten vormen ook de kerndoelstellingen van Empact, een door de EU-lidstaten aangestuurd veiligheidsinitiatief om bedreigingen van de georganiseerde en zware internationale misdaad te identificeren, te prioriteren en aan te pakken. Empact kent een beleidscyclus van vier jaar en is een multidisciplinair samenwerkingsplatform van de lidstaten dat door alle EU-instellingen, -organen en -agentschappen wordt ondersteund. Hierbij zijn ook derde landen, internationale organisaties en andere openbare en particuliere partners betrokken.

Voldoende financiële en personele middelen

Bij de strijd tegen criminaliteit op het gebied van in het wild levende dieren en planten kan geen echte vooruitgang worden geboekt als er onvoldoende financiële middelen beschikbaar zijn ter ondersteuning van de begeleidende maatregelen, zowel op EU-niveau als in de EU-lidstaten. Het is essentieel dat de middelen voor het toezicht op de handel in wilde dieren en planten en de aanpak van criminaliteit op het gebied van in het wild levende dieren en planten: i) vooraf worden vastgesteld; ii) toegankelijk worden gemaakt voor de betrokken uitvoerende actoren; en iii) op de meest doeltreffende en coherente wijze worden gebruikt.

De handel in wilde dieren en planten moet worden opgenomen in de desbetreffende EU-fondsen met betrekking tot: i) veiligheid en georganiseerde misdaad; ii) het milieu; en iii) internationale samenwerking/partnerschappen. Hij moet met name een prioriteit zijn in het kader van: Empact; het Fonds voor interne veiligheid; het LIFE-programma; en het instrument voor nabuurschapsbeleid, ontwikkeling en internationale samenwerking.

Volgen van de vooruitgang

Om de vooruitgang regelmatig te meten, zet de Commissie in het eerste jaar na de goedkeuring van het actieplan in samenwerking met de lidstaten een systeem voor toezicht op de uitvoering van het plan op. Het systeem omvat een eenvoudig rapportagemechanisme voor de EU-lidstaten en belanghebbenden, gebaseerd op bestaande rapportagekaders. Er wordt een aantal indicatoren vastgesteld om, voor zover mogelijk, de behaalde resultaten te meten wat betreft de algemene impact van het actieplan op de handel in wilde dieren en planten.

Conclusie

Met het herziene actieplan van de EU tegen de illegale handel in wilde dieren en planten worden de ambities van het actieplan van 2016 versterkt en wordt onderstreept dat de EU zich blijft inzetten voor de strijd tegen de illegale handel in wilde dieren en planten. Indien het actieplan van de nodige middelen wordt voorzien, zal het dienen als blauwdruk voor ambitieuze en brede actie en samenwerking, zowel binnen de EU als in de rest van de wereld, om een einde te maken aan de illegale handel in wilde dieren en planten.

BIJLAGE — Tabel met maatregelen (2022-2027)

Prioriteit 1 — De illegale handel in wilde dieren en planten voorkomen door de onderliggende oorzaken ervan aan te pakken

Doelstellingen	Actoren	Maatregelen	Indicatieve planning
1. Verminderen van de vraag van de consument naar illegaal verhandelde wilde dieren en planten	Commissie, lidstaten, EU-netwerken van beroepsbeoefenaren en deskundige groepen ¹⁶	<ul style="list-style-type: none"> De effectieve uitvoering bevorderen van Cites-resolutie Conf. 17.4 inzake strategieën om de illegale handel in onder Cites vallende soorten te bestrijden door terugdringing van de vraag. 	Doorlopend
		<ul style="list-style-type: none"> Bewustmakingsactiviteiten en doelgerichte, op sociale wetenschappen gebaseerde vraagverminderingactiviteiten uitvoeren, met name gericht op gedragsverandering bij de consument in de EU. Dergelijke activiteiten op andere belangrijke markten van bestemming ondersteunen. Prioriteit geven aan activiteiten die gericht zijn op het terugdringen van de vraag naar in het wild levende reptielen, amfibieën, vogels, glasalen, Afrikaanse olifanten, neushoorns, schubdieren en geneesmiddelen/supplementen die illegaal geogste wilde planten bevatten. Consumenten bewust maken van het onderscheid tussen legale en illegale handel. 	Vanaf 2023
		<ul style="list-style-type: none"> Op alle niveaus, binnen en buiten de EU, initiatieven ontplooien ter ondersteuning van het levensonderhoud van mensen en het duurzaam gebruik van in het wild levende dieren en planten en daarvan afgeleide producten, door de legale en duurzame aanschaf van producten op basis van wilde dieren en planten aan te moedigen en te vergemakkelijken. Dit omvat het bevorderen van transparante en traceerbare leveringsketens voor hout¹⁷ en andere producten op basis van in het wild levende dieren en planten, alsook het handhaven van bestaande traceerbaarheidseisen, bijvoorbeeld in de visserijsector¹⁸. 	Vanaf 2023

¹⁶ Bijvoorbeeld het Europees netwerk van openbaar aanklagers voor het milieu, het netwerk van de Europese Unie voor de implementatie en handhaving van de milieuwetgeving, het forum van de Europese Unie van milieurechters, en regionale netwerken.

¹⁷ Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende het op de markt van de Unie aanbieden en de uitvoer uit de Unie van bepaalde grondstoffen en producten die met ontbossing en bosdegradatie verband houden, en tot intrekking van Verordening (EU) nr. 995/2010 (COM(2021) 706 final).

¹⁸ Verordening (EG) nr. 1224/2009 van de Raad van 20 november 2009 tot vaststelling van een communautaire controleregeling die de naleving van de regels van het gemeenschappelijk visserijbeleid moet garanderen, tot wijziging van Verordeningen (EG) nr. 847/96, (EG) nr. 2371/2002, (EG) nr. 811/2004, (EG) nr. 768/2005, (EG)

Doelstellingen	Actoren	Maatregelen	Indicatieve planning
<p>2. De betrokkenheid van de inheemse volkeren en lokale gemeenschappen bij het beheer en het behoud van wilde dieren en planten versterken, onder meer door in de herkomstlanden steun te verlenen voor de ontwikkeling van duurzame manieren om in het levensonderhoud te voorzien.</p>	<p>Commissie, lidstaten</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Initiatieven op het land uitvoeren, zoals NaturAfrica, het belangrijkste EU-initiatief ter ondersteuning van het behoud van de biodiversiteit in Afrika. NaturAfrica ondersteunt belangrijke landschappen voor behoud en ontwikkeling. Dit helpt banen te scheppen, de veiligheid te verbeteren en te voorzien in duurzame manieren om in het levensonderhoud te voorzien, waarbij de kritieke ecosystemen en wilde dieren en planten die voor iedereen van vitaal belang zijn, in stand worden gehouden. 	<p>Doorlopend</p>
		<ul style="list-style-type: none"> • Een op mensenrechten gebaseerde aanpak toepassen op het behoud en beheer van wilde dieren en planten, met de participatie van lokale gemeenschappen en inheemse volkeren (bijvoorbeeld door middel van: i) een aanpak van het beheer van natuurlijke hulpbronnen door de gemeenschap; ii) het waarborgen van vrije, voorafgaande en geïnformeerde toestemmingsprocedures; iii) doeltreffende klachtenmechanismen; en iv) gegarandeerde toegang tot informatie). 	<p>Doorlopend</p>
		<ul style="list-style-type: none"> • Het bevorderen van de participatie van vrouwen en jongeren aan het beheer en behoud van wilde dieren en planten, en zorgen voor een gendergevoelige aanpak van de analyse en bestrijding van de illegale handel in wilde dieren en planten. 	<p>Doorlopend</p>
		<ul style="list-style-type: none"> • Het verband tussen natuur en veiligheid aanpakken door acties in derde landen te ondersteunen die: i) de sociale en economische stabiliteit bevorderen; ii) de rechtsstaat versterken; en iii) de samenwerking tussen wetshandhaving, lokale autoriteiten, partners op het gebied van natuurbehoud, lokale gemeenschappen en inheemse volkeren aanmoedigen. 	<p>Doorlopend</p>

nr. 2115/2005, (EG) nr. 2166/2005, (EG) nr. 388/2006, (EG) nr. 509/2007, (EG) nr. 676/2007, (EG) nr. 1098/2007, (EG) nr. 1300/2008, (EG) nr. 1342/2008 en tot intrekking van Verordeningen (EEG) nr. 2847/93, (EG) nr. 1627/94 en (EG) nr. 1966/2006.

Doelstellingen	Actoren	Maatregelen	Indicatieve planning
3. Voorkomen en bestrijden van corruptie in verband met de illegale handel in wilde dieren en planten op nationaal, regionaal en internationaal niveau, waarbij herkomst-, doorvoer- en bestemmingslanden betrokken zijn	Commissie, lidstaten	<ul style="list-style-type: none"> • Bevorderen van de effectieve uitvoering van: <ul style="list-style-type: none"> ○ Cites-resolutie Conf. 17.6 inzake het verbieden, voorkomen, opsporen en bestrijden van corruptie, waarmee activiteiten worden vergemakkelijkt die in strijd zijn met de Overeenkomst; en van ○ resolutie 75/311 van de Algemene Vergadering van de VN over de bestrijding van de illegale handel in wilde dieren en planten, met name punt 30, <p>rekening houdend met de overkoepelende beginselen van de G20 voor de aanpak van corruptie in verband met de illegale handel in in het wild levende dieren en planten en afgeleide producten.</p>	Doorlopend
		<ul style="list-style-type: none"> • Anticorruptiemaatregelen stroomlijnen in programma's ter versterking van de capaciteiten van de betrokken actoren in de strijd tegen criminaliteit op het gebied van in het wild levende dieren en planten, zowel binnen als buiten de EU (waaronder: zee- en luchthavenfunctionarissen; vervoersondernemingen en financiële tussenpersonen/de financiële sector; handhavingsinstanties; en administratieve instanties), in overeenstemming met het VN-Verdrag tegen corruptie en in nauwe samenwerking met het VN-Bureau voor drugs- en misdaadbestrijding (UNODC). 	Vanaf 2023
4. Een "één-gezondheid"-benadering in aanmerking	Commissie, lidstaten	<ul style="list-style-type: none"> • De risico's onderzoeken van de verspreiding van zoönotische ziekten in verband met de handel in wilde dieren en afgeleide producten, zoals bushmeat. 	Vanaf 2023

Doelstellingen	Actoren	Maatregelen	Indicatieve planning
nemen in het kader van de regulering van de handel in wilde dieren en planten in herkomst-, doorvoer- en bestemmingslanden		<ul style="list-style-type: none"> • Gerichte maatregelen nemen om deze risico's in de hele toeleveringsketen te verminderen, overeenkomstig de vier leidende beginselen van het Collaborative Partnership on Sustainable Wildlife Management¹⁹, onder meer via projecten zoals het door de EU gefinancierde project "Safety across Asia for the Global Environment" dat door het UNODC wordt uitgevoerd en het programma voor duurzaam beheer van wilde dieren en planten dat door de Voedsel- en Landbouworganisatie van de Verenigde Naties wordt uitgevoerd²⁰. 	Vanaf 2024

¹⁹ Zie Collaborative Partnership on Sustainable Wildlife Management (fao.org).

²⁰ Zie: Sustainable Wildlife Management, Policy Support and Governance Gateway and the Food and Agriculture Organization of the United Nations, (fao.org)

Prioriteit 2 — Het juridisch en beleidskader tegen de illegale handel in wilde dieren en planten versterken

Doelstellingen	Actoren	Maatregelen	Indicatieve planning
5. Een kader opzetten voor de effectieve uitvoering van het actieplan van de EU tegen de illegale handel in wilde dieren en planten op nationaal en EU-niveau	Lidstaten, Commissie	<ul style="list-style-type: none"> Duidelijke verantwoordelijkheden vaststellen en toewijzen voor het nemen van maatregelen op nationaal en EU-niveau, en zorgen voor coördinatie tussen de betrokken actoren (bijvoorbeeld: i) door het oprichten van comités van verschillende instanties of memoranda van overeenstemming; ii) door het aannemen van nationale actieplannen; of iii) door het aanwijzen van een nationaal contactpunt). 	2023
		<ul style="list-style-type: none"> Het opzetten van een kader voor rapportage, monitoring en evaluatie van het actieplan op EU- en nationaal niveau. Dit kader moet aansluiten bij de bestaande rapportageverplichtingen en -structuren om extra administratieve lasten op EU- of lidstaatniveau te voorkomen. 	2023/2024
		<ul style="list-style-type: none"> Gebruikmaken van Empact als een belangrijk instrument voor het uitvoeren van het actieplan van de EU tegen de illegale handel in wilde dieren en planten, en de nationale Empact-coördinatoren betrekken bij het uitvoeren van het actieplan. 	Doorlopend
6. Ervoor zorgen dat het EU- en nationaal beleid inzake de handel en de illegale handel in wilde dieren en planten alomvattend is en strookt met de internationale verbintenissen, normen en beste gegevens	Commissie, lidstaten	<ul style="list-style-type: none"> Het actief ondersteunen van en samenwerken met internationale instellingen en deskundigen om onderzoek te verrichten en richtsnoeren en identificatie-instrumenten (technische instrumenten, waaronder forensische wetenschap en identificatiegidsen) te ontwikkelen/bij te werken over belangrijke kwesties in verband met de handel in wilde dieren en planten. 	Doorlopend
		<ul style="list-style-type: none"> Evenredige, doeltreffende en afschrikkende sancties invoeren en opleggen voor criminaliteit op het gebied van in het wild levende dieren en planten, overeenkomstig de herziene richtlijn inzake milieucriminaliteit (zodra deze is aangenomen), en informatie en goede praktijken uitwisselen om ervoor te zorgen dat deze sancties consequent worden toegepast. 	Vanaf 2023
		<ul style="list-style-type: none"> De herziene richtsnoeren EU-regeling voor de handel in ivoor uitvoeren en toezien op de uitvoering en de resultaten ervan. 	Doorlopend

Doelstellingen	Actoren	Maatregelen	Indicatieve planning
		<ul style="list-style-type: none"> Meer toezicht uitoefenen op de invoer van jachttrofeeën (bijvoorbeeld door: i) te onderzoeken of het vereiste van een invoervergunning voor jachttrofeeën van bijkomende soorten die onder bijlage B bij Verordening (EG) nr. 338/97 van de Raad vallen, kan worden uitgebreid; ii) samen te werken met internationale partners om de beschikbare gegevens over de gevolgen van de trofeejacht op wilde dieren en planten bij te werken; en iii) het transparanter maken van de adviezen van de Wetenschappelijke Studiegroep over combinaties land-soort voor de invoer van jachttrofeeën). Het onderzoeken van de noodzaak, de toegevoegde waarde en de haalbaarheid van een herziening van bestaande maatregelen of het creëren van nieuwe instrumenten om de niet-duurzame handel in wilde dieren en planten terug te dringen (bv. het opstellen van een “positieve lijst” van soorten waarvan aan de natuur onttrokken exemplaren verhandeld en als huisdier gehouden mogen worden; het strafbaar stellen van alle handel in illegaal verkregen in het wild levende dieren en planten; of het verplicht stellen van de registratie van alle in de EU binnengebrachte dieren en planten). 	<p>Vanaf 2023</p> <p>Vanaf 2023</p>
7. Betrekken van relevante belanghebbenden bij het ontwikkelen en uitvoeren van maatregelen tegen de illegale handel in wilde dieren en planten op EU- en nationaal niveau	Commissie, lidstaten	<ul style="list-style-type: none"> Regelmatig bijeenkomsten van belanghebbenden op nationaal en EU-niveau houden, waaronder met internationale organisaties; betrokken wetshandhavings- en gerechtelijke autoriteiten; het maatschappelijk middenveld; de particuliere sector; academici; en nationale overheden. Organiseren van thematische bijeenkomsten van de EU Wildlife Trade Enforcement Group, met de participatie van betrokken maatschappelijke organisaties, bedrijven en academici. Ondersteunen van de organisatie van multidisciplinaire actiedagen in het kader van Empact. 	<p>Vanaf 2023</p> <p>Vanaf 2023</p> <p>Doorlopend</p>
8. Contacten leggen met bedrijfssectoren die betrokken zijn bij de	Commissie, lidstaten	<ul style="list-style-type: none"> Het organiseren van bijeenkomsten van de EU Wildlife Trade Enforcement Group met vertegenwoordigers van het bedrijfsleven om specifieke kwesties aan te pakken (bv. traditionele geneeskunde, exotische en uit het wild 	Vanaf 2023

Doelstellingen	Actoren	Maatregelen	Indicatieve planning
handel in wilde dieren en planten		afkomstige huisdieren, de luxe-industrie, jachttoerisme, hout, visserij en handel in visproducten, vervoer, koeriersdiensten en onlinehandel).	
		<ul style="list-style-type: none"> Zorgen voor effectieve samenwerking tussen de Cites-beheersinstanties en de nationale administratieve instanties die verantwoordelijk zijn voor het toezicht op en de handhaving van de regels die zijn opgenomen in de voorgestelde richtlijn inzake passende zorgvuldigheid in het bedrijfsleven op het gebied van duurzaamheid²¹. 	Vanaf 2023
		<ul style="list-style-type: none"> Richtsnoeren ontwikkelen over de wijze waarop bedrijven moeten voldoen aan hun zorgvuldigheidseisen in het kader van de voorgestelde richtlijn inzake passende zorgvuldigheid in het bedrijfsleven op het gebied van handel in wilde dieren en planten. 	2024

Prioriteit 3 — Handhaven van de regelgeving en het beleid voor een doeltreffende strijd tegen de illegale handel in wilde dieren en planten

Doelstellingen	Actoren	Actie(s)	Indicatieve planning
9. Verbeteren van de opsporing van illegale activiteiten binnen de EU en aanpakken van prioritaire risico's	Lidstaten, Commissie, Europol	<ul style="list-style-type: none"> Waarborgen dat het proces van de ontwikkeling van dreigingsevaluaties van de zware en georganiseerde criminaliteit (Socta's) ook een evaluatie omvat van de dreiging van illegale handel in wilde dieren en planten, op basis van gegevens en in voorkomend geval nationale dreigingsevaluaties door de lidstaten. Stroomlijnen van gegevens over illegale handel. 	2023
		<ul style="list-style-type: none"> Regelmatig prioritaire risico's (en maatregelen om die risico's aan te pakken) bespreken in de EU Wildlife Trade Enforcement Group. 	Doorlopend

²¹ Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad inzake passende zorgvuldigheid in het bedrijfsleven op het gebied van duurzaamheid en tot wijziging van Richtlijn (EU) 2019/1937 (COM(2022) 71 final).

Doelstellingen	Actoren	Actie(s)	Indicatieve planning
		<ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkelen en toepassen van geavanceerde instrumenten en methoden om het werk van de wetshandavingsinstanties te vergemakkelijken en illegale activiteiten met betrekking tot in het wild levende dieren en planten op te sporen, bijvoorbeeld mobiele apps voor eerstelijns personeel. Rapporteren over beste praktijken bij de Enforcement Group. 	Doorlopend
		<ul style="list-style-type: none"> • Een Europees e-vergunningensysteem voor Cites invoeren om: i) de legale handel te vergemakkelijken; ii) het delen van gegevens te vergemakkelijken; iii) het identificeren van valse vergunningen te vergemakkelijken; en iv) derde landen aan te moedigen compatibele systemen te ontwikkelen. 	2023/2024
		<ul style="list-style-type: none"> • Het Europees e-vergunningensysteem voor Cites verbinden met het EU-systeem voor de uitwisseling van douanecertificaten (EU CSW-CERTEX) (de centrale module van de EU-eenloketomgeving voor de douane) om de controles van de Europese e-vergunningen voor Cites door de EU-douaneautoriteiten te vergemakkelijken en aldus de handhaving van de Cites-bepalingen aan de grenzen te verbeteren. 	2024
		<ul style="list-style-type: none"> • Overwegen de merkplicht uit te breiden tot levende soorten die vallen onder bijlage B bij Verordening (EG) nr. 338/97 van de Raad. 	2024
10. Ervoor zorgen dat de wetshandhaving (met inbegrip van de strafrechtelijke instanties en de rechtbanken) over de nodige sectorale deskundigheid beschikt om de illegale handel in wilde dieren en planten aan te pakken	Commissie, lidstaten, Europol, Cepol, Eurojust, ENJO, ERA	<ul style="list-style-type: none"> • In voorkomend geval professionele en grensoverschrijdende opleidingen organiseren voor wetshandavingsinstanties, gerechtelijke autoriteiten en strafrechters, met inbegrip van gerichte opleidingen over: i) het verbeteren van de kwaliteit van het onderzoek naar financiële stromen; ii) het aanpakken van illegale onlinehandel in wilde dieren en planten; en iii) het beter toepassen van moderne forensische methoden. 	Vanaf 2023
		<ul style="list-style-type: none"> • Integreren van de opleiding inzake criminaliteit op het gebied van in het wild levende dieren en planten in de nationale curricula van de relevante opleidingsinstellingen/scholen. 	2025
		<ul style="list-style-type: none"> • Uitwisselen van gegevens, opleidingsmateriaal en jurisprudentie tussen de lidstaten met behulp van instrumenten zoals de jurisprudentiedatabase van het Europees netwerk van openbaar aanklagers voor het milieu, de EU Trade in 	Doorlopend

Doelstellingen	Actoren	Actie(s)	Indicatieve planning
		Wildlife Information Exchange (EU-TWIX) enz.	
		<ul style="list-style-type: none"> Nauw samenwerken met betrokken organisaties, verenigingen en netwerken, en bijdragen aan projecten die werken aan de aanpak en vervolging van milieudelicten²². 	Doorlopend
		<ul style="list-style-type: none"> Bevorderen en ondersteunen van peer-to-peeropleidingen. 	Doorlopend
		<ul style="list-style-type: none"> Bevorderen en ondersteunen van: i) de specialisatie van wetshandhavingsinstanties, gerechtelijke instanties en andere bevoegde autoriteiten op nationaal niveau; en ii) de bundeling van middelen, bijvoorbeeld door het oprichten van speciale eenheden ter bestrijding van de handel in wilde dieren en planten binnen alle betrokken wetshandhavingsinstanties. 	Vanaf 2023/2024
		<ul style="list-style-type: none"> Bevoegde wethandhavingsinstanties aanmoedigen om steun te verlenen en deel te nemen aan strafprocedures onder leiding van politie/openbaar aanklagers en hun expertise ter beschikking te stellen. 	Doorlopend
		<ul style="list-style-type: none"> Bevorderen van online publieke toegang tot rechtspraak en gerechtelijke documenten en opvallende zaken openbaar maken (met inachtneming van gegevensbescherming en privacyrechten) met als tweeledig doel het ontmoedigen van criminele acties en het bevorderen van beste praktijken bij de handhaving. 	Vanaf 2024
11. Verbeteren van de samenwerking, coördinatie, communicatie en gegevensstromen	Commissie, lidstaten, EU-agentschapp	<ul style="list-style-type: none"> Communicatiekanalen binnen de lidstaten opzetten tussen: i) sectorale/administratieve nationale autoriteiten; ii) nationale wetshandhavingsinstanties; en iii) douaneautoriteiten. 	2024

²² Met inbegrip van het forum van de Europese Unie van milieurechters, het Europees netwerk van openbaar aanklagers voor het milieu, het netwerk van de Europese Unie voor de tenuitvoerlegging en handhaving van het milieurecht, EnviCrimeNet en het project “Successful Wildlife Crime Prosecution in Europe”.

Doelstellingen	Actoren	Actie(s)	Indicatieve planning
binnen en tussen de lidstaten	en	<ul style="list-style-type: none"> Zorgen voor een gemeenschappelijke aanpak van het verzamelen en delen van vergelijkbare, nauwkeurige en volledige operationele informatie over criminaliteit op het gebied van in het wild levende dieren en planten. Voor zover mogelijk, zorgen voor samenhang met het verzamelen van statistische gegevens over milieucriminaliteit (met inbegrip van criminaliteit op het gebied van in het wild levende dieren en planten) door wetshandhavinginstanties (politie, openbaar aanklagers). 	2024
		<ul style="list-style-type: none"> Systematisch delen van operationele en strategische informatie over criminaliteit op het gebied van in het wild levende dieren en planten met Europol via de applicatie voor veilige informatie-uitwisseling (Siena) om te zorgen dat alle nodige gegevens die een realistisch beeld geven van het dreigingsniveau van milieucriminaliteit: i) beschikbaar zijn voor Europol en ii) als input dienen voor de dreigingsevaluatie van de Europese Unie voor de zware en georganiseerde criminaliteit. 	Doorlopend
		<ul style="list-style-type: none"> Op nationaal niveau risico-informatieformulieren opstellen voor uitwisseling via het EU-douanericobeheersysteem voor waren op basis van wilde dieren of planten om de risicoprofilering voor douanecontroles/informatie-uitwisseling met de eerstelijns handhavingssambtenaren van de EU te verbeteren. 	Doorlopend
		<ul style="list-style-type: none"> Zorgen voor effectieve samenwerking en informatie-uitwisseling tussen de betrokken Cites-autoriteiten, de nationale Europol-eenheden, Eurojust, OLAF en de werkgroep voor wildlife crime van Interpol. 	Doorlopend
		<ul style="list-style-type: none"> Tot stand brengen van regelmatige en gestructureerde samenwerking en informatie-uitwisseling tussen de EU Wildlife Trade Enforcement Group en de betrokken actoren in het kader van Empact. 	Vanaf 2023

Doelstellingen	Actoren	Actie(s)	Indicatieve planning
		<ul style="list-style-type: none"> • Uitvoeren van regelmatige gezamenlijke operaties waarbij de EU-lidstaten, de Europese Commissie (OLAF) en betrokken EU-agentschappen zoals Eurojust, Frontex, Europol en het Europees Bureau voor visserijcontrole grensoverschrijdend samenwerken. Deze operaties kunnen ook deel uitmaken van de uitvoering van de operationele actieplannen van Empact. 	Doorlopend
		<ul style="list-style-type: none"> • Europol/Eurojust systematisch verzoeken om operationele/justitiële ondersteuning bij zaken die verband houden met ernstige en georganiseerde criminaliteit op het gebied van in het wild levende dieren en planten. 	Doorlopend
12. Systematisch de banden tussen de illegale handel in wilde dieren en planten en de georganiseerde misdaad aanpakken, met name door intensievere maatregelen tegen illegale geldstromen	Commissie, lidstaten, Europol, Eurojust	<ul style="list-style-type: none"> • De lidstaten ondersteunen bij het versterken van hun vermogen om: i) de georganiseerde criminele structuren die betrokken zijn bij de illegale handel in wilde dieren en planten te ontmantelen; en ii) financiële stromen in de context van criminaliteit op het gebied van in het wild levende dieren en planten te onderzoeken. Deze steun moet ook opleiding en bewustmaking van criminaliteitstypologieën en -risico's omvatten²³. 	Vanaf 2023
		<ul style="list-style-type: none"> • Aansluitend bij de EU-strategie voor de aanpak van georganiseerde criminaliteit 2021-2025, systematisch financiële onderzoeken instellen bij onderzoeken naar georganiseerde criminaliteit en, zodra de financiële omgeving wijst op de aanwezigheid van criminele vermogensbestanddelen, systematisch onderzoek en procedures voor de ontneming van vermogensbestanddelen instellen. 	Doorlopend
		<ul style="list-style-type: none"> • Verdere intensivering van de strijd tegen het witwassen van geldstromen die voortvloeien uit de illegale handel in wilde dieren en planten, door de uitvoering door de lidstaten van Richtlijn (EU) 2018/1673 inzake de strafrechtelijke bestrijding van het witwassen van geld te ondersteunen en te evalueren. 	Doorlopend

²³ Bv. met behulp van instrumenten zoals de Wildlife Trade Financial Toolkit, <https://themisservices.co.uk/iwt>

Doelstellingen	Actoren	Actie(s)	Indicatieve planning
		<ul style="list-style-type: none"> Meer bekendheid geven aan de wijze waarop de richtlijn inzake de ontneming en confiscatie van vermogensbestanddelen²⁴ (na de aanneming en inwerkingtreding ervan) en Richtlijn (EU) 2019/1153 tot vaststelling van regels ter vergemakkelijking van het gebruik van financiële en andere informatie voor het voorkomen, opsporen, onderzoeken of vervolgen van bepaalde strafbare feiten²⁵ kunnen worden gebruikt in de strijd tegen de illegale handel in wilde dieren en planten. 	Vanaf 2023/2024
		<ul style="list-style-type: none"> Opvoeren van de systematische confiscatie van de opbrengsten van de illegale handel in wilde dieren en planten in strafzaken en handhavingsambtenaren bewuster maken van de beschikbare confiscatie-instrumenten als afschrikkende maatregel. Aanmoedigen van het gebruik van de in beslag genomen activa om bij te dragen tot instandhoudingsmaatregelen en de strijd tegen de illegale handel in wilde dieren en planten. 	Vanaf 2023
13. Meer inspanning leveren om de online-aspecten van de illegale handel in wilde dieren en planten aan te pakken, onder meer door de wet inzake digitale diensten uit te voeren en samen te werken met onlineplatforms	Commissie, lidstaten	<ul style="list-style-type: none"> Uitvoeren van de aanbevelingen van Cites-resolutie Conf. 11.3, punten 12 en 13, inzake criminaliteit op het gebied van in het wild levende dieren en planten. 	Vanaf 2023
		<ul style="list-style-type: none"> Zorgen voor effectieve samenwerking tussen de beheers- en handhavingsinstanties van Cites en de coördinatoren voor digitale diensten in het kader van de wet inzake digitale diensten²⁶, onder meer door voldoende middelen ter beschikking te stellen voor de follow-up van opgespoorde illegale activiteiten (bv. door internet-task forces op te richten ter ondersteuning van de beheers- en handhavingsinstanties van Cites). 	Vanaf 2022

²⁴ Zie Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende een eengemaakte markt voor digitale diensten (wet inzake digitale diensten) en tot wijziging van Richtlijn 2000/31/EG (COM(2020) 825 final).

²⁵ Richtlijn (EU) 2019/1153 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2019 tot vaststelling van regels ter vergemakkelijking van het gebruik van financiële en andere informatie voor het voorkomen, opsporen, onderzoeken of vervolgen van bepaalde strafbare feiten, en tot intrekking van Besluit 2000/642/JBZ van de Raad, PE/64/2019/REV/1.

²⁶ Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende een eengemaakte markt voor digitale diensten (wet inzake digitale diensten) en tot wijziging van Richtlijn 2000/31/EG (COM(2020) 825 final).

Doelstellingen	Actoren	Actie(s)	Indicatieve planning
		<ul style="list-style-type: none"> • Zorgen voor coördinatie tussen de Cites-handhavings- en deskundigengroepen en de Europese Raad voor digitale diensten. 	Vanaf 2024
		<ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkelen van EU-specifieke richtsnoeren voor de onlinehandel in wilde soorten, in overeenstemming met de wet inzake digitale diensten. 	2025
14. Verbeteren van de toegang tot zorg voor in beslag genomen of geconfisqueerde levende dieren en planten	Lidstaten, Commissie	<ul style="list-style-type: none"> • Opvolgen van de Cites-richtsnoeren voor de verwijdering van in beslag genomen levende dieren, zoals vervat in Cites-resolutie Conf. 17.8 inzake de verwijdering van illegaal verhandelde en in beslag genomen planten of dieren van onder Cites vallende soorten, waarbij ervoor wordt gezorgd dat alle opties voor verwijdering/verzorging naar behoren worden overwogen en dat de uiteindelijke beslissingen goed worden gemotiveerd. 	Vanaf 2023
		<ul style="list-style-type: none"> • Uitbreiden van de netwerken van gespecialiseerde reddingscentra op nationaal niveau en uitwisselen van informatie over de centra op EU-niveau. 	2025
		<ul style="list-style-type: none"> • Bevorderen van de samenwerking tussen de betrokken autoriteiten om onnodige vertragingen in onderzoek en rechtszaken te beperken, teneinde verdere schade aan de verhandelde dieren of planten tot een minimum te beperken. 	Doorlopend
		<ul style="list-style-type: none"> • In voorkomend geval meer inspanningen leveren om in beslag genomen levende dieren of planten daadwerkelijk opnieuw in het wild te introduceren. 	Doorlopend

Prioriteit 4 — Het wereldwijd partnerschap tussen herkomst-, afzet- en doorvoerlanden versterken in de strijd tegen de illegale handel in wilde dieren en planten

Doelstellingen	Actoren	Leidende actie(s)	Indicatieve planning
15. De strijd tegen de illegale handel in wilde dieren en planten wereldwijd onder de aandacht brengen	Commissie, HV/VV, lidstaten	<ul style="list-style-type: none"> De illegale handel in wilde dieren en planten regelmatig op de agenda plaatsen van bilaterale en multilaterale bijeenkomsten op hoog niveau. 	Doorlopend
		<ul style="list-style-type: none"> Voortzetten van de dialoog met prioritaire landen en regio's op technisch en politiek niveau, onder meer in het kader van wetshandhaving, governance en handel in de bosbouw en bosbouwpartnerschappen. 	Doorlopend
		<ul style="list-style-type: none"> Ervoor zorgen dat de illegale handel in wilde dieren en planten als een ernstig misdrijf wordt behandeld, onder meer door de uitvoering van de EU-strategie ter bestrijding van de georganiseerde criminaliteit 2021-2025, waarbij de aanneming van een protocol betreffende de illegale handel in wilde dieren en planten in het kader van het VN-Verdrag tegen grensoverschrijdende georganiseerde misdaad wordt bevorderd. 	Vanaf 2023
16. Ervoor zorgen dat het handelsbeleid en de handelsinstrumenten van de EU ondersteuning bieden aan maatregelen tegen de illegale handel in wilde dieren en planten	Commissie, lidstaten	<ul style="list-style-type: none"> De illegale handel in wilde dieren en planten op de agenda plaatsen van: i) het handelsoverleg met belangrijke partners; en ii) het WHO-Comité voor handel en milieu. 	Doorlopend
		<ul style="list-style-type: none"> Voorstellen doen voor ambitieuze verbintenissen ter bestrijding van de illegale handel in wilde dieren en planten in toekomstige vrijhandelsovereenkomsten, onder meer in de lopende steun van de EU aan de versterking van de Afrikaanse continentale vrijhandelszone. 	Doorlopend
17. Versterken van het vermogen van belangrijke herkomst-, doorvoer- en afzetlanden buiten de EU in de strijd tegen de illegale handel in wilde dieren en planten en verbeteren van de	Commissie, lidstaten, Europol	<ul style="list-style-type: none"> Het opleiden van EU-functionarissen belast met de bestrijding van de handel in wilde dieren en planten op het gebied van internationale samenwerking en de daartoe beschikbare instrumenten. 	Vanaf 2023
		<ul style="list-style-type: none"> Capaciteit opbouwen en wetenschappelijke en technische opleidingen verstrekken aan de betrokken handhavingsinstanties, openbaar aanklagers en gerechtelijke instanties in belangrijke derde landen die te maken hebben met de illegale handel in wilde dieren en planten, met inbegrip van het verbeteren van de nationale rechtskaders om grensoverschrijdende onderzoekssamenwerking 	Doorlopend

Doelstellingen	Actoren	Leidende actie(s)	Indicatieve planning
samenwerking op het gebied van handhaving tussen de lidstaten, de handhavingsinstanties van de EU en belangrijke derde landen		en samenwerking tussen nationale gerechtelijke instanties mogelijk te maken.	
		<ul style="list-style-type: none"> • Aanmoedigen van bilaterale contacten, peer-to-peeropleidingen en -uitwisselingen. Informele en formele regionale netwerken buiten Europa ondersteunen, zoals het Jaguar-netwerk in Latijns-Amerika of de TWIX-netwerken in Afrika²⁷, en hun samenwerking met Europese tegenhangers aanmoedigen. 	Doorlopend
		<ul style="list-style-type: none"> • Contacten leggen met en steun verlenen aan het werk van: i) de betrokken wereldwijde netwerken, zoals het Internationaal consortium ter bestrijding van criminaliteit in verband met wilde dieren en planten (ICCWC²⁸) en het internationaal netwerk voor naleving en handhaving milieuregels (INECE); en ii) maatschappelijke organisaties en netwerken, zoals de Coalition to End Wildlife Trafficking Online. 	Doorlopend

²⁷ Bv. AFRICA-TWIX.

²⁸ Bestaande uit Interpol, het Cites-secretariaat, de Werelddouaneorganisatie, UNODC en de Wereldbank.